

MONATA GAZETO DE E-HANDIKAPULOJ

INFORMILO 12

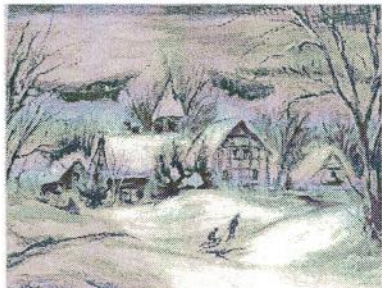
DECEMBRO 2007

Kol. 272/23

XX

Enhavo :Letero de Zamenhof al Schleyer, Pri E-o en praga radio, Ekspolingvo, Claude Piron, El la redakcio, Paradoxoj, Antaŭkristnaskaj sukeraĵoj

XX

Agrablan travivon de l' proksimiĝantaj Kristnaskofestoj kaj multe da sano al ĉiuj niaj legantoj elkore deziras: redakcio de Informilo kaj estraro de AEH kaj E-klubo de D-ro Schulhof en Pardubice

En la duono de decembro ni rememoros la 148-an naskiĝdatrevenon de nia majstro doktoro L.L. Zamenhof. (15. 12. 1859). Ĉu nunjare en niaj kluboj kaj rondetoj ne okazos Zamenhofaj vesperoj? Mi scias: preparo de la Kristnasko inkluzive ordigon de la loĝejo, bakado de sukeraĵoj, malbona vetero, ĉe multaj grandigās sanproblemoj ktp. Kion fari?

Do legu almenaŭ la interesan artikolon el la jaro 1887, kiun mi trovis en la komunika bulteno N-ro 127 el Brazilo. Ĝi havas titolon KURIOZAĴO kaj skribis ĝin la doktoro Zamenhof (sub pseudonimo Esperanto) al la kreinto de la lingvo Volapük al Johann Martin Schleyer en la tago 27. XI. 1887. Bonan legadon!

J.Rýznarová

Estimata kaj estiminda sinjoro !

Mi sendas al Vi la frukton de mia longa laborado; ĝi estu signo de mia profunda estimo por la nobla idealisto, kiu laboris por la homaro ne timante la ridegon de l'amaso. Mi mem plej bone komprenas, kiom Vi devis suferi, ĉar mi mem trairis

similan vojon. Kiam mia laboro jam estis preta, mi kvar jarojn devis atendi kaj esti celo de senĉesa ridado, ĝis mi ricevis la eblon eldoni mian verkon.

Kiam mi antaŭ kvin jaroj aŭdis pri la Volapük', mi ne forĵetis mian laboron, ĉar la konstruo de Volapük ŝajnis al mi ne tute praktika; mi diris al mi, ke lingvo tutmonda devas esti komprenebla kaj la tuta granda materialo, kiu jam per si mem fariĝis internacia, devas resti ne tuŝita. En lingvo, kiu devas fariĝi tutmonda, oni povas krei nur la malgrandan parton, kiu estas malsimila en malsimilaj lingvoj; ĉio cetera devas resti ne tuŝita. Ĉar nenia persono estas tiel leĝdonanta por krei lingvon por la tuta mondo

laŭ sia volo kaj la tuta vivo de homo ne estas sufiĉa por nove krei la tutan senfinan multon da vortoj de lingvo, kun ĉiuj nomoj de l'landoj kaj urboj, kun ĉiuj sennombraj nomoj teknikaj ktp.

Mi estimas Vian noblan deziron porti utilon al la homaro; kun plena estimo por la aŭtoro de Volapük', mi laboras ne kontraŭ la Volapük, sed por la ideo. Sankta estas por mi la ideo de lingvo tutmonda kaj en kiu ajn formo l'homaro ĝin havos, mi estos kontenta kaj feliĉa. Se oni montros al mi, ke la laboro estas malutila al la ideo, mi mem detruos mian laboron, kvankam mi oferis al ĝi la plej bonan parton de mia vivo; se la juĝo de l'mondo estos nedecida, la "Lingvo internacia" restos kune kun la Volapük, kiel du amikoj, kiuj havas unu celon en la vi-

vo. Aŭ unu de la lingvoj mortos per si mem, aŭ la homaro havos du lingvojn kaj eĉ tio estos por la mondo multe pli bone, ol resti sen lingvo tutmonda.

Pardonu, ke mi skribas al Vi en mia lingvo, mi faras ĝin ne pro malĝentilo, sed por doni al Vi provon de mia lingvo.

Kun la plej granda estimo Esperanto.

Pri Esperanto kaj Arkones en la ĉeĥa radiostacio Prago

Lunde, la 19-an de novembro 2007, post la 19-a horo kadre de sia unuhora porinfana programo "Domino" elsendis "Český rozhlas Praha", (unu el la stacioj de la ĉeĥa radio), dek ses-minutan ampleksan programon pri Esperanto. La programon, kiu konsistas el ĝenerala prezento de la lingvo kaj pri Esperanto-kulturo, pretigis la juna ĉeĥa esperantisto kaj radioredaktoro Daniel Mrázek, sur-

baze de registraĵoj faritaj ĉe la septembra arta kaj kultura renkontiĝo Arkones en la pola urbo Poznań.

Kadre de la programo aperis ankaŭ intervjuoj kun pluraj junaj esperantistoj, aŭdiĝis muzikaj eroj kaj kantoj.

La programo estas provizore disponigita por elŭto kaj aŭskulto per la sekva retadreso (atentu, la dosiero pezas 8 MB):

<http://esperanto.blahus.cz/sonoj/20071119-praha-domino.mp3>

Daniel Mrázek okaze de la Arkones faris ankaŭ intervjuon kun Marteno Miniĥ . Ni gratulas al Daniel pro eminenta prezento de Esperanto en la programo. Dankojn ankaŭ al Karol Rydlo, kiu helpis arĥivecele altkvalite registri la elsendon.

Marek Blahuš, Ĉeĥa Esperanto-Junularo, prezidanto cxej@blahus.cz

Ekspolingvo (EXPOLINGUE)

La 9-an de novembro 2007 estis malbela novembra vetero. Trajne mi venis Prago kaj en duonlumo mi eniris la Nacian domon sur la Placo de la paco. Ĉi tie estis tute alia etoso. La domo estas vidinda. La foiro de lingvoj okazis jam la 17-an fojon. Hodiaŭ mi ĝin vizitis jam la duan fojon, ĉar prezenti Esperanton publike, mi opinias grava afero. Ja, ĉiuj homoj, kiuj legis la programon, povis vidi propraokule, ke Esperanto ne nur ekzistas, sed ankaŭ oni povas pri ĝi ion ekscii!

Mi havis nuran tempon por alrigardi ĝiĉetojn en la unua etaĝo. Mi agrable babilis kun la knabino el la Ĉeĥ-japana societo, kiu sincere miris, kiel mi povas babilu kaj korespondi kun japanoj. Mi parolis ĉe hispana stando kun interpretisto, kiu tradukis mian parolon al simpatia hispano. Ili ĝuis mian laŭdon de la hispana lingvo kaj esprimis ian malfidon pri mia interkompreniĝo kun amikoj el Hispanio per la esperanta lingvo.

Mi serĉis ĝiĉeton de Eŭropa Unio, por ke mi eksciu, kio estas nova pri la programo Sokrates kaj pluraj programoj de EU por eŭropaj lernejoj – inkluzive tiu AKEL – (Alternativa Komunikado de Eŭropaj Lernejoj), subtenata de EU. Bedaŭrinde, mi trovis la ĝiĉeton de EU, sed la informoj pri lernejaj programoj tie mankis. Tamen unu junulino parolis kun mi afable kaj dediĉis al mi saketon el Informejo de Eŭropa Parlamento en strato de Jungmann 24, Nové město Praha I, eppraha@europarl.eu.int .

Poste mi sidiĝis en saloneto (mi povis elekti el kvar) por aŭskulti la prelegon pri la latina kaj la greka lingvoj kiel bazo de la plej uzataj vivaj lingvoj. Prelegis Štěpánka Brožová el Asocio de Instruistoj de Klasikaj Lingvoj (ALFA). Ne estis multaj aŭskultantoj. De la prelego mi eksciis, ke la latina lingvo en interreto kutime estas fuŝa, la lernado de la latina en gimnazioj ne havas taskon instrui cele,

ke la homo parolu ĝin, sed atentigi al eŭropa kultura riĉeco kaj instigi pensadon pri la lingvo mem. Sed bedaŭrinde la vortaro de mitoj, de kie oni povus ĉerpi tiun riĉecon, ne estas prilaborita. Estis dirite, ke la angla lingvo havas 60% vortajn radikojn de la latina kaj la filozofo Jan Patočka en sia libro „Zorgo pri animo“ deklaras, ke eŭropa kulturo staras sur tri kolonoj: antikveco, kristanismo kaj iluminato. Pro manko de tempo mi ne povis diskuti, ĉar la ĉefa programero, pro kiu mi veturis en Pragon, komenciĝis je kelkaj minutoj en la tria etaĝo – balkono, en preskaŭ tute kaŝita saloneto.

Sur ŝtuparo mi trafis prelegantojn pri „Vojaĝo kun Esperanto“ – Dáša Chvátalová kaj Tomáš Břicháček kun komputilo.

La komputilon oni ne povis konekti por granda ekrano, sed tio ne estis granda manko, ĉar kelkaj homoj, kiuj bonŝance trovis tiun bone kaŝitan salonon, grupiĝis ĉe la prelegantoj, kiuj tre bone kontentigis mian atendon. Plaĉis al mi, ke demandoj estis nombraj kaj etoso amika, la tempo rapide pasis... Mi devis sen adiaŭo rapide foriri en la stratan veteraĉon kaj haste kapti trafikilojn al mia agrabla hejmo.

J. Drahotová, novembro 2007

En interreto aperis anglalingva parolo de Claude Piron, tradukita en multajn lingvojn. Ĉar ne ĉiu havas okazon vidi kaj aŭdi la parolon originale, ni transkribas la Esperantan version:

La lingva defio de Claude Piron: Alfronti la realon

Saluton! Eble mi estas tro memfida, aŭdacante alparoli vin en la angla lingvo, kiun mi ĉiam sentos fremda al mi. Sed mi ĝojas pri ĉi tiu okazo atesti pri miaj spertoj en la lingva kampo kaj mi esperas, ke vi indulgemos, se mia maniero paroli la anglan ne atingas la nivelon, kiun vi atendas. Mi laboris por internaciaj organizoj en la tuta mondo. Mi do scias, de interne, kiel komunikado funkcias, same en grandaj asembleoj kaj malgrandaj fakulgrupoj, kiel en ĉiutagaj kontaktoj kun la loĝantaro.

Mia aliro al la lingva defio eble estas nekutima pro tio, ke mi parolas Esperanton ekde miaj adoleskaj jaroj.

Esperanto estas internacia lingvo, kiu disvolviĝas surbaze de projekto lanĉita de juna viro en Pollando en 1887. Ĝi disvastiĝis tutmonde. Estas nun homoj, kiuj uzas ĝin, en pli ol 120 landoj. Amaskomunikiloj, politikistoj, la plimulto el la lingvistoj kaj la "homo surstrata" komplete ignoras ĝin, sed ĝi vivas kaj estas ĉiutage uzata de parto de la tera loĝantaro.

Multaj imagas, ke la lingvan defion solvas la angla. Ne estas vero.

Denaskaj parolantoj de la angla konsistigas nur 5% el la monda loĝantaro kaj nedenaskuloj, kapablaj uzi ĝin je bona nivelo prezentas per si nur pliajn 5%. En kontinenta Eŭropo 90% el la loĝantaro ne kapablas kompreni simplan specimenon de ĉiutaga angla lingvo. Kiam mezuma polo kaj mezuma italo, koreo aŭ portugalo diskutas angle, ili aspektas kiel afaziuloj. Kvazaŭ ili suferis apopleksion, kaj la lingvocentro en ilia cerbo estis difektita. Ili konstante traserĉas la menson por trovi bezonatan vorton. Ilia prononco estas aĉa. Ili gestas por kompensi la mankon de vortoj kaj tre ofte ili simple rezignas, ĉar la peno esprimi sin en lingvo malbone regata rabas tro da ilia energio. Tamen ili studis la anglan dum ses aŭ sep jaroj, kun kvar aŭ kvin horoj ĉiusemajne.

Instruo de la angla estas terura malŝparo kaj la kaŭzo estas, ne ke instrumentoj aŭ instruistoj estas neadekvataj, sed ke la angla ne estas adaptita al la postuloj de interkultura komunikado. Mi ĉeestis centojn da internaciaj kunsidoj uzantaj la anglan, centojn kun samtempa interpretado kaj centoj en Esperanto. La solaj vere viglaj, la solaj kun egala partopreno de ĉiuj, la solaj en kiuj homoj vere estas spontanaj kaj sentas sin hejme estas la Esperantaj. La strukturo de la lingvo estas tia, ke la formo, kiu nature

prezentiĝas al la menso, estas la ĝusta. Ses monatoj da Esperanto kondukas vin al komunik-povo, kiun vi ankoraŭ ne atingus post ses jaroj en aliaj lingvoj, inkluzive de la angla. Esperanto estas vere monŝpariga, speciale se en koston vi inkluzivas penadon kaj tempon.

Mi parolis Esperanton kun lokaj loĝantoj en pli ol 50 landoj, de Japanio al Brazilo kaj de Nederlando al Uzbekistano. Mi ĉiam trovis ĝin treege plaĉa. En Esperanto oni povas esti si mem. En la angla, nedenaskaj parolantoj devas imiti fremdan modelon, sciante, ke ili neniam sukcesos perfekte. La miraklo de Esperanto estas, ke vi povas konservi vian prononcmanon, vian manieron formi la frazojn kaj tamen ĉiu komprenas ĉiun kaj neniu iam ajn sentas sin ridinda, malsupera aŭ simple fremda. Esprimi la ideon oni povas diversmaniere laŭ patrolingva stilo de la parolanto. Jarcento de uzado pruvis, ke tiuj diferencoj tute ne ĝenas perfektan reciprokan komprenon.

Kiel iama UN-tradukisto, mi povas atesti, ke Esperanto estas bonega traduklingvo. Ĝi estas pli preciza ol la angla kaj do pli bone taŭgas por juraj kaj sciencaj tekstoj. Ĝi estas tre bone adaptita al humuro kaj poezio kaj estas aparte taŭga por esprimi sentojn kaj emociojn, ĉar la formoj, kiuj spontane prezentiĝas en la men-

so, neniam devas esti inhibataj pro esceptoj, komplika gramatiko, aŭ la manko de kohera derivsistemo. En Esperanto, se vi scias, kiel diri "luno", vi ne devas lerni "luna". Vi formas la vorton mem: "luno – luna", same "urbo – urba", "jaro – jara". Tiu eblo libere kombini nevariajn erojn, trajto kiun Esperanto kundividigas kun la ĉina, havigas esprimriĉan kaj ampleksan vortprovizon sen trudi grandan penon al la memoro.

Ekde 1985, ne okazis tago sen uzo de Esperanto en internacia kongreso, konferenco, aŭ alia renkontiĝo ie en la mondo. Ĝi estas tre uzata en la reto kaj ekzistas Esperanto-versio de Google kaj ankaŭ de Vikipedio. Politika volo antaŭenigi ĝin kuracus la homaron el la afazio, kiu aperas ĉe la plimulto el ni, kiam ni devas inter-agi kun fremdlingvanoj. Se la ŝtatoj decidus kunordige organizi Esperanto-instruadon en ĉiuj lernejoj de la mondo, kune kun rekomendo al plenkreskuloj dediĉi al ĝi 10 minutojn ĉiutage dum 3 monatoj, 10 minutoj, tio estas malpli ol vi bezonas por solvi krucvorton aŭ sudokuon – tio ekfunkciigus neĝbulan procezon, kiu, post tempo, komplete ŝanĝus la lingvan panoramon de nia planedo. Ĉiu konservus sian gepatran lingvon, sed disponus praktikan rimedon por komuniki kun homoj el ie ajn.

Estus pli da justeco por ĉiuj popoloj, pli bona reciproka kompreno ĉiukampe kaj tre pli bona uzo de la mono de la impostpagantoj. Ekonomiisto François Grin kalkulis, ke se Eŭropo alprenus Esperanton, tio estigus ŝparon de 25,,000,000.000 eŭroj ĉiujare, t.e. ĉiujaran ŝparon de 35,,000,000.000 USD. Ĉu ne indas serioze konsideri ĉiujn ĉi faktojn kaj agadi surbaze de ili? Mi dankas pri via atentemo. info@claudepiron.info <http://tinyurl.com/2f3n7n>

El interreto transskribis Jozefo Hron

El la redakcio – el la leteroj:

1) La E-klubo Ostrava-Poruba, s-ino M.Mikolajková sendis al ni la leteron kun foto de la monumento de D-ro Zamenhof en Bohumín, kiu estis en la parko de Petr Bezruč inaŭgurita antaŭ 60 jaroj. Ŝi plu skribas: Volonte ni renkontiĝus kun esperantistoj, kiuj ĉeestis tiun ĉi inaŭguron. Ĉar la E-klubo en Bohumín jam ne ekzistas, ni vizitis la redaktoron de la monata gazeto "OKD", kiu promesis al ni publikigi en la gazeto artikolon aŭ intervjuon kun esperantistoj, kiuj persone ĉeestis tiun inaŭguron. Ni volonte kun ili interkonatiĝas kaj aŭskultos ilian rakontadon pri tiu solena tago antaŭ 60 jaroj.

2) La Esperanto klubo „La Ponto“ Písek ĝoje invitas vin ĝui kune la kristnaskan etoson dum la tradicia Antaŭkristnaska renkontiĝo en Písek, sabate la 15-an de decembro ekde la 14-a horo. ATENTU – ĈI-FOJE EN NOVA LOKO !!!sidejo de Český svaz zahrádkářů, strato Leoše Janáčka, Písek.

3) La KRISTANA KONGRESO (58-a kongreso de KELI) okazos en la hotelo Esperanto en Pribylina (Slovakio) en la tagoj 28. 7. – 4. 8. 2008. Informojn kaj aliĝilojn: Pavel Polnický, Na Vinici 110/10, 290 01 Poděbrady, Ĉeĥio tel. 420 325 615 651 polnický@quick.cz

4) Jen la datoj de venontaj sabataj lingvaj seminarioj en Prago, strato Ve Smečkách 25. Gvidos ilin Ing.J.Krob:

26.1., 23.2., 29.3., 26.4., 31.5., 28.6., post la ferioj 27.9., 25.10., 29. 11.2008.

Tre volonte ni bonvenigos proponojn de niaj membroj kaj legantoj, per kio plivigigi niajn seminariojn, kiel sabatajn, tiel tutsemajnajn en Skokovy, ankaŭ kiel plibonigi nian laboron de AEH. Skribu al la redakcio de Informilo! Antaŭdankon!

Printempa dato de la semajna restado en Skokovy: 14. 4. 2008

5) La Regiona biblioteko en Pardubice eldonas novan gazeton por siaj legantoj sub la nomo KAPKA (Guto). En la tria numero ili publikigis historion de la Esperanto-klubo en Pardubice de la jaro 1909 ĝis nun.

4) Trista informo: Post longa malsano forpasis la membro de E K Pardubice s-ano Miroslav Srb en la aĝo de 74j. Ni kondolencis al la familio. Honoron al lia memoro.

Paradoksoj:

Hodiaŭ ni havas pli grandajn domojn, sed malpli grandajn familiojn, pli multe da scioj, titoloj kaj fakuloj, sed malpli da libera tempo, amuzo kaj saĝa prudento.

Ni lernas, kiamaniere perlabori monon por nutrado, sed ne kiel vivi, ni lernas kiel rapidi, sed ne kiel atendi, ni havas pli altan kvantiton, sed pli malaltan kvaliton, pli vastajn aŭtoŝoseojn, sed pli malvastajn horizontojn, ni aĉetadas pli multe, sed ĝojigas de tio malpli multe.

La vivo estas ĉeno de ĝojigaj momentoj. Estimu ĝin, serĉu sciigojn, legu pli multe, vizitu lokojn, kiujn vi ŝatas, dediĉu pli multe da tempo al via familio, al geamikoj.

Ĉiu tago, kiun vi vivas, estas aparta okazintaĵo. Utiligu ĝin!

el interreto tradukis jary

Antaŭkristnaskaj sukeraĵoj – Butera pasto

- ofte preparataj en Bohemio "Linecké pečivo" laŭdedukte de la urbo „LINZ“ (ĉeĥe Linec).

25 dkg da delikata faruno
7 gr (duono de saketo)
de gista bakaja pulvoro
13 dkg da pulvora sukero
raspita ŝelo de la citrono
15 dkg da butero
1 ovo

Sur la labortabulo (pasta tabulo) ni prilaboros ĉiujn ingrediencojn kun raspita firma (solida) butero.

Ni disruligos la paston en maldikan platon, altan proksimume 1 milimetron kaj per diversaj modelformetoj ni eltranĉas steletojn, floretojn aŭ figuretojn. Ni metas ilin sur la graseŝmiritan bak-ladon kaj bakas. Poste ni kunligas ĉiam du samajn pecetojn per marmelado aŭ buterkremo. Supran parton ni ornamas per ĉokolada glazuro, aŭ per nukseto, kantitaj fruktopecetoj ktp.

El la sama pasto ni povas fari ankaŭ ion alian: duonon de la pasto ni alŝutas per kakao-pulvoro, ni elruligos unu helan kaj unu malhelan platojn – ĉiu ne estu pli dika ol 2 mm. Ni ŝmiros ilin per ovoblanko kaj ambaŭ partojn ni kune enruligos, pakos la tuton en aluminian folion kaj metos en frostoŝrankon eble por unu horo. Poste rapide ni tranĉos maldikajn tranĉaĵojn kaj bakos.

Bonan apetiton deziras Mirka Kosnarová

INFORMILO – monata gazeto por esperantistoj-handikapuloj + suplemento ANTAŬEN

Eldonas AEH – Asocio de esperantistoj-handikapuloj

Redaktoroj: J. Kosnar, J. Rýznarová, L. Srbová

Adreso: Svaz zdravotně postižených esperantistů, Na Okrouhlíku 953/21,

530 03 PARDUBICE, CZ tel. 466 611 941

e-mail: aeh-ikeh@volny.cz interreto: www.volny.cz/aeh-ikeh

Bankovní spojení: Poštovní spořitelna, číslo účtu AEH 192150088, kód banky 0300

Při platbách vždy uveďte vaše členské číslo (nad vaší adresou) jako variabilní symbol!

Roční předplatné časopisu Informilo = 200,- Kč, příspěvek svazu dobrovolný.

La jarabono de Informilo 15 €.

La redakcio ne ĉiam havas la saman opinion kiel la aŭtoroj de la artikoloj.